

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувачка кафедри

 К.В.Петровська

“1” вересня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувачів I рівня вищої освіти

ВВС01

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З МОЛОДІЖНИМИ СУБКУЛЬТУРАМИ ТА **НЕФОРМАЛЬНИМИ РУХАМИ**

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: «Соціальна робота та практична психологія»
(назва освітньої програми)

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
(назва факультету)

Бердянськ, 2020 рік

Робоча програма “Соціальна робота з молодіжними субкультурами та неформальними рухами” для здобувачів вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота.

Освітньо-професійної програми «Соціальна робота та практична психологія»

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти Петровська К. В.

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Соціальна робота та практична психологія», затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти.

від “1” вересня 2020 року (протокол № 2)

Завідувачка кафедри соціальної роботи
та інклюзивної освіти

_____ (К. В. Петровська)

Гарант освітньо-професійної програми
«Соціальна робота та практична психологія»

_____ (А. О. Тургенєва)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>23 Соціальна робота</u>	Вибіркова	
	Спеціальність: <u>231 Соціальна робота</u>		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма: <u>«Соціальна робота та практична психологія»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
Мова навчання: українська		4-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		52 год.	82 год.
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю			
залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить %:

для денної форми навчання – 38 (38%) / 52 (62%)

для заочної форми навчання – 8 (9%) / 82 (91%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни “Соціальна робота з молодіжними субкультурами та неформальними рухами” полягає у розкритті теоретико-методологічної бази з основ професійної діяльності майбутнього фахівця з молодіжною субкультурою та неформальними об’єднаннями.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Соціальна робота з молодіжними субкультурами та неформальними рухами” є: ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями та соціально-психологічною характеристикою найбільш масових сучасних неформальних рухів (панків, готів, емо, реперів, рольовиків та ін.); усвідомлення негативних сторін субкультур та можливих шляхів їх подолання; ролі та місця молодіжних неформальних об’єднань в соціалізації дітей та молоді; формування професійно-орієнтованого світогляду соціального працівника; позитивного ставлення до різних об’єднань та рухів; оволодіння теоретичними знаннями та практичними вміннями, необхідними для надання їм допомоги у вирішенні питань організації життєдіяльності.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції	Результати навчання
1	ЗК-1	Здатність реалізовувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.	ПР-2 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв’язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв’язки між соціальними подіями та явищами.
2	ФК-7	Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.	ПР-14 Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Молодіжна субкультура, її роль в суспільстві.

1.1. Передумови виникнення «культури в культурі».

Субкультура як форма вияву соціальної активності молодого покоління: визначення, підходи до вивчення, ознаки, типи та складники, функції та фактори формування. Причини виникнення молодіжних субкультур, неформальних об'єднань.

1.2. Основні складники молодіжного руху.

Аспекти відчуження молодіжної субкультури: контркультура; андеграунд; фендом; «психосоціальний мораторій»; маргінальність, лімінальність, екстернальність. Класифікація молодіжних субкультур.

Тема 2. Атрибути молодіжної субкультури.

2.1. Архаїчні (універсальні) норми організацій-спільнот та поведінки їх членів.

Соціальна стратифікація молодіжної субкультури. Бодімодифікації неформалів як символічне зазначення певної інформації (татування, шрамування, пірсинг та ін.). Сучасні види бодімодифікацій, її причини та коріння. Соціально-педагогічна робота з превенції бодімодифікацій в підлітковому та молодіжному середовищі.

2.2. Характерологічна ознака молодіжного мовного етикету.

Жаргон (сленг) як явище молодіжної субкультури. Творення нових звертальних одиниць, клички, прізвиська.

Тема 3. Характеристика неформальних молодіжних об'єднань творчого спрямування.

3.1. Засновники вітчизняних неформальних рухів.

Історія вітчизняних неформальних рухів творчого спрямування. Стиляги – радянська молодіжна субкультура 1950-х – початку 1960-х років. Молодіжна філософія і субкультура хіпі.

3.2. Молодіжні субкультури XXI століття.

Неформальні молодіжні об'єднання «Фурі», «Теріантропія», «Геймери», «Моббери», «Стрейт-едж» та ін. Бодіпозитивізм – це спільнота красивих людей. Термінологічні канони в сучасній молодіжній субкультурі (лукізм, сїджизм, фет-шеймінг, чабі, віти ліго ті ін.). Яккі – young urban creatives.

Тема 4. Молодіжні субкультури в сучасній Україні.

4.1. Особливості творчих неформальних молодіжних об'єднань.

Діяльність музично-поетичних неформальних молодіжних об'єднань: панки, емо, готи, репери. Походження з вулиці до танців – брейк-данс, флешмоб, майданс. Характеристика акторських неформальних молодіжних об'єднань (толкієністи, рольовики, анімешники). Вандалізм як одна з форм прояву девіації серед молоді. Визначення поняття «граффіті». Характеристика «граффітчиків».

4.2. Субкультури комп'ютерно-мережевого спілкування: виразники тенденцій інформаційного суспільства.

Неформальні субкультури в інформаційному просторі світової мережі Інтернет. Падонки – сучасна субкультура Інтернет-спільноти. Небезпечні «ігри» в Інтернет просторі.

Тема 5. Особливості соціально-педагогічної діяльності з учнівською молоддю ТНО.

5.1. Вітчизняний та зарубіжний досвід соціально-педагогічної роботи з учнівською молоддю в ТНО.

Аспекти якими представлені напрямки роботи з творчою молоддю неформальних об'єднань у вітчизняній та зарубіжній практиці соціальної роботи. Перевиховання учнівської молоді у зв'язку із здійсненими ненормативними вчинками. Формальний вплив у рамках навчально-виховного процесу освітньої установи. Формування позитивного іміджу неформальних молодіжних об'єднань за допомогою елевації відносин між його членам.

“Позиція прийняття” як напрям роботи з учнівською молоддю неформальних об’єднань
Використання творчого потенціалу неформальних груп.

5.2. Діагностика творчих неформальних об’єднань.

Дослідження рівня сформованості суспільно-нормативної поведінки учнівської молоді в творчих неформальних об’єднаннях. Форми, методи та методики діагностики членів неформальних молодіжних об’єднань.

Тема 6. Модель формування суспільно-нормативної поведінки учнівської молоді ТНО.

6.1. Соціально-педагогічна підтримка соціально спрямованої творчої діяльності неформальних молодіжних об’єднань.

Система суб’єктів роботи з підлітками-членами неформальних молодіжних об’єднань. Моделі міжособистісних стосунків учнівської молоді творчих неформальних об’єднань. Ініціювання створення молодіжних груп соціальних ініціатив на допомогу учнівській молоді творчих неформальних об’єднань. Методика роботи з творчими неформальними молодіжними об’єднаннями.

6.2. Активізація творчих здібностей учнівської молоді творчих неформальних об’єднань.

Становлення творчої особистості, розкриття її сутнісних сил. Створення у навчальному закладі соціально-творчого простору розвитку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Молодіжна субкультура, її роль в суспільстві												
1.1. Передумови виникнення «культури в культурі»	7	2	2	-	-	3	7	2	-	-	-	5
1.2. Основні складники молодіжного руху	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Разом за 1 тему	15	4	4	-	-	7	15	2	-	-	-	13
Тема 2. Атрибути молодіжної субкультури												
2.1. Архаїчні (універсальні) норми організацій-спільнот та поведінки їх членів	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
2.2. Характерологічна ознака молодіжного мовного етикету	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Разом за 2 тему	15	4	4	-	-	7	15	-	-	-	-	15
Тема 3. Характеристика неформальних молодіжних об'єднань творчого спрямування												
3.1. Засновники вітчизняних неформальних рухів	7	2	-	-	-	5	7	2	-	-	-	5
3.2. Молодіжні субкультури ХХІ століття.	8	-	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за 3 тему	15	2	2	-	-	11	15	2	-	-	-	13
Тема 4. Молодіжні субкультури в сучасній Україні												
4.1. Соціально-психологічна характеристика творчих неформальних об'єднань	7	4	2	-	-	1	7	-	-	-	-	7
4.2. Субкультури комп'ютерно-мережевого спілкування: виразники тенденцій інформаційного суспільства.	8	-	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за 4 тему	15	4	4	-	-	7	15	-	-	-	-	15
Тема 5. Особливості соціально-педагогічної діяльності з учнівською молоддю творчих неформальних об'єднань												
5.1. Вітчизняний та зарубіжний досвід СПР з учнівською молоддю в творчих неформальних об'єднаннях	7	2	2	-	-	3	7	-	2	-	-	5
5.2. Діагностика творчих неформальних об'єднань.	8	-	-	-	-	8	8	-	-	-	-	8
Разом за 5 тему	15	2	2	-	-	11	15	-	2	-	-	13
Тема 6. Модель формування суспільно-нормативної поведінки учнівської молоді творчих неформальних об'єднань												
6.1. Соціально-педагогічна підтримка соціально спрямованої творчої діяльності неформальних молодіжних об'єднань	7	4	2	-	-	1	7	2	-	-	-	5

6.2.Активізація творчих здібностей учнівської молоді творчих неформальних об'єднань	8	-	-	-	-	8	8	-	-	-	-	8
Разом за 6 тему	15	4	2	-	-	9	15	2	-	-	-	13
Модуль 2												
ІНДЗ												
Усього годин	90	20	18	-	-	52	90	6	2	-	-	82

5. Теми лекцій

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	4	2
1	Молодіжна субкультура, її роль в суспільстві	4	2
1.1.	Передумови виникнення «культури в культурі». 1. Субкультура як форма вияву соціальної активності молодого покоління: визначення, підходи до вивчення, ознаки, типи та складники, функції та фактори формування. 2. Причини виникнення молодіжних субкультур, неформальних об'єднань.	2	2
1.2.	Основні складники молодіжного руху. 1. Аспекти відчуження молодіжної субкультури: контркультура; андеграунд; фендом; «психосоціальний мораторій»; маргінальність, лімінальність, екстернальність. 2. Класифікація молодіжних субкультур.	2	-
2.	Атрибути молодіжної субкультури	4	-
2.1.	Архаїчні (універсальні) норми організацій-спільнот та поведінки їх членів. 1. Соціальна стратифікація молодіжної субкультури. 2. Бодімодифікації неформалів як символічне зазначення певної інформації (татуювання, шрамування, пірсинг та ін.).	2	-
2.2.	Характерологічна ознака молодіжного мовного етикету. 1. Жаргон як явище молодіжної субкультури. 2. Творення нових звертальних одиниць, клички, прізвиська.	2	-
3.	Характеристика неформальних молодіжних об'єднань творчого спрямування	2	2
3.1.	Засновники вітчизняних неформальних рухів. 1. Історія вітчизняних неформальних рухів творчого спрямування. 2. Стиляги – радянська молодіжна субкультура 1950-х – початку 1960-х років. 3. Молодіжна філософія і субкультура хіпі.	2	2
4.	Молодіжні субкультури в сучасній Україні	4	-
4.1.	Соціально-психологічна характеристика творчих неформальних об'єднань. 1. Особливості творчих неформальних молодіжних об'єднань. 2. Діяльність музично-поетичних неформальних молодіжних об'єднань: панки, емо, готи, репери. 3. Походження з вулиці до танців – брейк-данс, флешмоб, майданс.	4	-
5.	Особливості соціально-педагогічної діяльності з учнівською молоддю творчих неформальних об'єднань	2	-
5.1.	Вітчизняний та зарубіжний досвід соціально-педагогічної роботи з учнівською молоддю в творчих неформальних об'єднаннях. 1. Аспекти якими представлені напрямки роботи з творчою молоддю неформальних об'єднань у вітчизняній та зарубіжній практиці соціальної роботи. 2. Перевиховання учнівської молоді у зв'язку із здійсненими ненормативними вчинками. 3. Формальний вплив у рамках навчально-виховного процесу освітньої установи.	2	-

6.	<i>Модель формування суспільно-нормативної поведінки учнівської молоді творчих неформальних об'єднань</i>	4	2
6.1.	Соціально-педагогічна підтримка соціально спрямованої творчої діяльності неформальних молодіжних об'єднань. 1. Система суб'єктів роботи з підлітками-членами неформальних молодіжних об'єднань. 2. Моделі міжособистісних стосунків учнівської молоді творчих неформальних об'єднань. 3. Методика роботи з творчими неформальними молодіжними об'єднаннями.	4	2
Усього		20	6

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1	<i>Молодіжна субкультура, її роль в суспільстві</i>	4	-
1.1.	Передумови виникнення «культури в культурі». 1. Визначення, підходи до вивчення, ознаки, типи та складники, функції та фактори формування субкультури. 2. Основні причини виникнення молодіжних субкультур, неформальних об'єднань.	2	-
1.2.	Основні складники молодіжного руху. 1. Аспекти відчуження молодіжної субкультури: контркультура; андеграунд; фендом; «психосоціальний мораторій»; маргінальність, лімінальність, екстернальність. 2. Класифікація молодіжних субкультур.	2	-
2.	<i>Атрибути молодіжної субкультури</i>	4	-
2.1.	Архаїчні (універсальні) норми організацій-спільнот та поведінки їх членів. 1. Соціальна стратифікація молодіжної субкультури. 2. Бодіמודифікації неформалів як символічне зазначення певної інформації (мікродермали, спліт язика, тату очей та ін.).	2	-
2.2.	Характерологічна ознака молодіжного мовного етикету. 1. Сленг як явище молодіжної субкультури. 2. Творення нових звертальних одиниць, клички, прізвиська.	2	-
3.	<i>Характеристика неформальних молодіжних об'єднань творчого спрямування</i>	2	-
3.2.	Молодіжні субкультури XXI століття. 1. Неформальні молодіжні об'єднання «Фурі», «Теріантропія», «Геймери», «Моббери», «Стрейт-едж» та ін. 2. Бодіпозитивізм – спільнота красивих людей. 3. Термінологічні канони в сучасній молодіжній субкультурі (лукізм, ейджизм, фет-шеймінг, чабі, віти ліго ті ін.). 4. Яккі – young urban creatives.	2	-
4.	<i>Молодіжні субкультури в сучасній Україні</i>	4	-
4.1.	Соціально-психологічна характеристика творчих неформальних об'єднань. 1. Характеристика акторських неформальних молодіжних об'єднань (толкієнїсти, рольовики, анімешники).	2	-

	2. Вандалізм як одна з форм прояву девіації серед молоді. 3. Визначення поняття «граффіті». Характеристика «граффітчиків».		
4.2.	Субкультури комп'ютерно-мережевого спілкування: виразники тенденцій інформаційного суспільства. 1. Історія виникнення субкультур Інтернету. 2. Найбільш поширені Інтернет-субкультури: Фідо (користувачі Фідонету, аматорської комп'ютерної мережі), хакери; геймери, блогери, тролі та ін.	2	-
5.	Особливості соціально-педагогічної діяльності з учнівською молоддю творчих неформальних об'єднань	2	2
5.1.	Вітчизняний та зарубіжний досвід СПР з учнівською молоддю в творчих неформальних об'єднаннях. 1. Аспекти якими представлені напрямки роботи з творчою молоддю неформальних об'єднань у вітчизняній та зарубіжній практиці соціальної роботи. 2. "Позиція прийняття" як напрям роботи з учнівською молоддю неформальних об'єднань. 3. Використання творчого потенціалу неформальних груп. 4. Формування позитивного іміджу неформальних молодіжних об'єднань за допомогою елевації відносин між його членам.	2	2
6.	Модель формування суспільно-нормативної поведінки учнівської молоді творчих неформальних об'єднань	2	-
6.1.	Соціально-педагогічна підтримка соціально спрямованої творчої діяльності неформальних молодіжних об'єднань. 1. Ініціювання створення молодіжних груп соціальних ініціатив на допомогу учнівській молоді творчих неформальних об'єднань. 2. Створення у навчальному закладі соціально-творчого простору розвитку. 3. Методика роботи з творчими неформальними об'єднаннями.	2	-
Усього		18	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1.	Молодіжна субкультура, її роль в суспільстві 1. На підставі аналізу журнальних текстів, текстів пісень, рекламних роликів необхідно простежити специфічні коди конструювання «інших» у вітчизняних і зарубіжних медіа. 2. Написати анотації на статті: Л. Завацька «Особливості детермінантного впливу молодіжної субкультури на соціалізацію учнівської молоді»; О. Лісовець «Соціально-педагогічний аналіз сучасного організованого неформального руху української молоді».	7	13
2.	Атрибути молодіжної субкультури 1. Проаналізувати вплив Інтернета та комп'ютерного сленгу на молодіжну мову; визначити, які слова і вирази є найбільш вживаними. 2. Скласти «Віртуальний портрет сучасної молодої людини».	7	15
3.	Характеристика неформальних молодіжних об'єднань творчого спрямування	11	13

	1. Порівняйте молодіжні рухи в Росії, Америці та Англії і визначте, де їх більше. 2. Опитайте своїх друзів, які неформальні молодіжні об'єднання вони знають, що вони про них знають, як вони їх розуміють, які їм більше імпонують. Зіставте відповіді.		
4.	<i>Молодіжні субкультури в сучасній Україні</i> 1. Скласти порівняльну таблицю неформальних молодіжних об'єднань сучасної молоді. 2. Дайте порівняльну характеристику деяким течіям неформальних груп за такими ознаками: ціннісні орієнтації, норми поведінки, уподобання, особливості спілкування, зовнішній вигляд, одяг. Продумати позитивні та негативні сторони кожної з молодіжної течії.	7	15
5.	<i>Особливості соціально-педагогічної діяльності з учнівською молоддю творчих неформальних об'єднань</i> 1. Написати тези до статей: С. Фісун «Організовані та неформальні групи в соціальній роботі: переваги та недоліки»; О. Новак «Формування безпечної поведінки підлітків на основі підходу «Надання альтернативи»; В. Кулініченко, А. Скибчук «Соціальна анімація як альтернатива «вуличному» вихованню».	11	13
6.	<i>Модель формування суспільно-нормативної поведінки учнівської молоді творчих неформальних об'єднань</i> 1. Підготуйте розгорнуту характеристику асоціальної неформальної групи неповнолітніх. Визначте проблемне поле діяльності соціального педагога з таким типом груп.	9	13
Усього		52	82

8. Індивідуальні завдання

1. Написати есе на тему «Моє відношення до неформальної молоді».
2. Розробити буклет «Атрибути молодіжної субкультури».
3. Вигадайте нову субкультуру, що вона повинна включати? Які погляди на світ, стиль одягу, музику і т.д.
4. Зробити відео репортаж про діяльність представників однієї з субкультур чи про представників різних субкультур.
5. Розробити план круглого столу, етичної бесіди чи диспуту на тему «Вплив субкультури на поведінку підлітків».
6. Скласти анкету (опитувальник), що спрямована на вивчення психолого-медико-педагогічних особливостей членів об'єднань та осіб, що готові до співпраці, мікросередовища, умов життя підлітків-неформалів.

9. Методи навчання

Викладення теоретичного матеріалу з використанням опорного мультимедіа-конспекту; постановка проблемних питань, виконання соціального навчального проекту, застосування міні-дискусії, виконання пошукових і творчих завдань із використанням теоретичного матеріалу; робота малих творчих груп; самостійний пошук необхідної довідкової інформації в різноманітних електронних ресурсах; консультації викладача. Семінарські заняття у формі тренінгів, дебатів, аналізу кейсів, а також написання самостійної роботи та участь у діловій грі.

10. Засоби оцінювання

Залік, усне індивідуальне та фронтальне опитування, співбесіда, словникові диктанти, написання рефератів, есе і доповідей, тестування тощо.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль

Денна форма

Тема 1.					
Лекційне заняття	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуально-дослідне завдання	Тестування за темою	Підсумкові бали
відвідування – 0,25 /0,25	відвідування – 0,25/0,25 теоретична частина – 3/3	5	8	5	25
Тема 2.					
відвідування – 0,25 /0,25	відвідування – 0,25/0,25 теоретична частина – 3/3	5	8	5	25
Тема 3.					
відвідування – 0,5	відвідування – 0,5 теоретична частина – 5	6	8	5	25
Тема 4.					
відвідування – 0,25 /0,25	відвідування – 0,25/0,25 теоретична частина – 3/3	5	8	5	25
Тема 5.					
відвідування – 0,5	відвідування – 0,5 теоретична частина – 5	6	8	5	25
Тема 6.					
відвідування – 0,25/0,25	відвідування – 0,5 теоретична частина – 5	6	8	5	25
Загалом					150
Підрахунок					
Середнє арифметичне 150 \ 3 кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум					

Заочна форма

Тема 1.					
Лекційне заняття	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуально-дослідне завдання	Тестування за темою	Підсумкові бали
відвідування – 1	-	9	10	5	25
Тема 2.					
-	-	10	10	5	25
Тема 3.					
відвідування – 1	-	9	10	5	25
Тема 4.					
-	-	10	10	5	25
Тема 5.					
-	відвідування – 1 теоретична частина – 5	4	10	5	25
Тема 6.					
відвідування – 1	-	9	10	5	25
Загалом					150
Підрахунок					
Середнє арифметичне 150 \ 3 кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум					

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання, систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю здійснюється якщо здобувач вищої освіти набрав прохідний бал (35 балів).

Підсумковий контроль може здійснюватися у двох формах (за згодою викладача та здобувачів): або в усній формі (відповіді на перелік запропонованих питань) або у вигляді ділової гри «Прес-конференція з представниками молодіжної субкультури».

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – залік.

Поточний контроль								Середнє арифметичне за поточну роботу	Залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2			
25		25		25		25				
Тема 5		Тема 6								
5.1	5.2	6.1	6.2							
25		25								

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	зараховано
78-89	B	
65-77	C	
58-64	D	
50-57	E	
35-49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Соціальна робота з молодіжними субкультурами та неформальними рухами»
2. Навчальні мультимедійні презентації
3. Навчальні фільми
4. Електронна навчальна платформа Moodle БДПУ.

13. Рекомендована література

Базова

1. Бусел Ю. Сучасні молодіжні субкультури : пофігізм чи протест / Юлія Бусел. – К. : Шкільний світ, 2009. – 96 с.
2. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України : навчальний посібник / О. В. Лісовець. – К. : ВЦ “Академія”, 2011. – 256 с.
3. Окушко Т. К. Формування світоглядної позиції підлітків у дитячому об’єднанні / Т. К. Окушко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання НАПН України. – Кам’янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2011. – Вип. 15. – Кн. 2. – С. 142–152.
4. Павелків В. Р. Психогенеза підліткових субкультур / В. Р. Павелків. – Київ : Центр учбової літ., 2018. – 280 с.
5. Петровська К. В. Соціально-педагогічна робота з творчими неформальними молодіжними об’єднаннями: Навчально-методичний посібник / Катерина Петровська. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2013. – 284 с.
6. Петровська К. В. Діагностика рівня сформованості суспільно-нормативної поведінки учнівської молоді творчих неформальних об’єднань : [навчально-методичний посібник] / Катерина Петровська. – Донецьк : ЛАНДОН – XXI, 2011. – 123 с.
7. Петровська К. В. Формування суспільно-нормативної поведінки учнівської молоді творчих неформальних об’єднань : [навчально-методичний посібник] / Катерина Петровська ; за заг. ред. доктора пед. наук, професора Г. В. Локаревої. – Мелітополь : Видавничий будинок ММД, 2012. – 200 с.
8. Шапарь В. Б. Подростки-неформали : детские шалости или группа риска? / В. Б. Шапарь, В. В. Бондаренко. – Ростов н / Д : Феникс, 2012. – 350 с.

Допоміжна

1. Аврамченко С. М. Неформальний підліток / С. М. Аврамченко, І. В. Євтушенко, С. Г. Харенко – К. : Марич, 2009. – 84 с.
2. Багдасарян А. Люди в черном / Армина Багдасарян // Новое время. – 2008. – № 30 (76). – С. 20.
3. Большакова Е. А. Ваш ребенок – неформал. Родителям о молодежных субкультурах / Е. А. Большакова – М. : Генезис, 2010. – 152 с.
4. Грищук Ю. В. Підліткова субкультура: психологічні та соціально-групові особливості / Ю. В. Грищук // Освітологічний дискурс. – 2014. – № 3(7). – С. 38–46.
5. Егорова Т. В. Методы работы по предупреждению вовлечения подростков в деструктивные неформальные объединения / Т. В. Егорова // Воспитание школьников. – 2009. – № 9. – С. 27–31.
6. Курляк І. Є. Молодіжні субкультури як соціально-педагогічний феномен у Польщі / І. Є. Курляк // «Young Scientist». – January, 2017. – № 1 (41). – С. 453–459.
7. Лавріненко В. А. Психологічне дослідження особистісних рис підлітків-неформалів / В. А. Лавріненко // Молодий вчений. – 2017. – № 11 (51). – С. 802–805.
8. Левикова С. И. Неформальная молодежная субкультура : монография / С. И. Левикова. – М. : Вузовская книга, 2010. – 616 с.
9. Панагушина О. Є. Взаємодія школи з молодіжними організаціями як чинник успішної соціалізації підлітків / О. Є. Панагушина // Соціальна педагогіка : теорія та практика. – 2009. – № 3. – С. 29–35.
10. Свиридов С. А. Молодежные субкультуры. Взгляд изнутри / С. А. Свиридов. – Бийск : Издательский дом «Бия», 2009. – 188 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО.

4. Електронна навчальна платформа Moodle БДПУ.

Веббібліографія

1. <http://www.smartmobs.com/> – сайт присвячений книзі про смартмоб.
2. Антикультура, контркультура, субкультура. – <http://www.allians-yug.com.ua/Antikultura-kontrkulturasubkultura.html>
3. Бірґіт Р. Чорні мережі: класична субкультура у сфері мас-медій. – <http://www.azh.com.ua/lib/chornimerezhi>
4. Готи (субкультура). – [http://uk.wikipedia.org/wiki/ Готи_\(субкультура\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Готи_(субкультура))
5. Готична субкультура. – <http://www.paranoid.com.ua/articles/subcultures/437-i-.html>; <http://www.gothic.su/>; <http://neordinar.allgoo.net/t1113-topic>.
6. Девтеров І. В. Феномен і особливості прояву кіберкультури в інформаційному суспільстві. – [http:// archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Vdakk/2011_3/5.pdf](http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Vdakk/2011_3/5.pdf)
7. Молодіжні неформальні течії та субкультури. – <http://ty-molodyi.com.ua/temi-scho-hvilyuyut-poltavsku-molod/molodizhni-neformalni-techii-ta-subkulturi.html>
8. Молодіжні субкультури: плюси і мінуси. – <http://novomirgorod.com/index.php?name=Pages&op=page&pid=76>